

K I R S I S I H V O

PUOLENSA KULLAKIN

Puolensa kullakin

Kirsi Sihvo

© 2020 Kirsi Sihvo

Kannen suunnittelu: Books on Demand

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-2391-3

Parnassius apollolle

Tämä kirja ei olisi syntynyt ilman ystäväieni ja lukijoideni tukea. Sain ensimmäisestä kirjastani, Nahkatakkinen tyttö, kannustavaa palautetta ja rohkenin kirjoittaa sille paljon pyydetyn jatko-osan.

Kiitos Jatta Rizkille arvokkaista kommentteista ja oikoluvusta. Kommenttisi saivat aikaan hedelmällisen dialogin ja sain niistä hyviä ideoita tekstin jalostamiseksi. Sait pysyvän paikan sydämessäni.

Kiitos Mikko Oesch, kun autoit golf-asiantuntemuksellasi ymmärtämään Peter Suomalaisen tunteita golf-kentällä ja opetit golfin ammattiterminologiaa haalistuneen Green Cardin omistajalle.

Viime metreillä sain tietoa perinteisistä saaristoveneistä. Kiitos Hannu Jauhiainen hyvistä linkeistä ja opastuksesta, kuinka vanha kunnon Wikström käynnistetään.

Kiitos ystäväilleni Tiina Rytkönen-Junnilalle ja Tarja Alitalolle, jotka jaksatte aina kannustaa epäuskon hetkillä.

Kiitos Markku Korhoselle, joka tuttuun tyyliisi nipotat jokaisesta pilkusta ja kirjoitusvirheestä ja nauratat niillä minua vielä vuosikausia eteenpäin.

Prologi

Jalkoja pisteli ja käsiä kihelmöi. Hän raotti rähmäisiä silmiään. Niitä kirveli eikä hän pystynyt tarkentamaan näkemäänsä. Kasvojen ihoa kiristi ja huulet olivat jähmettyneet rutikuivina raolleen.

Hän huomasi makaavansa kuhmuraisella patjalla vanhassa puisessa sohasängyssä. Vähitellen hän alkoi hahmottaa huoneessa olevia esineitä. Ikkunan edessä oli pieni pöytä ja kaksi tuolia. Seinät olivat tummista hirsistä ja huoneen toisessa päässä oli puuhella. Luukun raosta välkkyvä punainen hiillos enteili lämmön hiipumista. Jalat olivat raskaat ja jäykät kuin tukit ja sormet olivat turvonneet paksuiksi makkaroiiksi. Sängyn vieressä oli jakkara, jonka päällä oli lasi. Hän ojensi kätensä ahnaasti lasia kohti, mutta se sinkoutui lattialle veden roiskuessa ympäriinsä. Suu tuntui repeävän kuivuudesta. Hän sulki silmänsä ja vaipui uudestaan uneen.

Hän heräsi, kun kirkas valo tulvi ikkunasta sisään. Huoneeseen muodostui pitkiä varjoja. Mikä vuodenaika nyt oli? Kauanko hän oli ollut täällä? Hän yritti räpytellä silmiään, jotka eivät edelleenkaan auenneet kunnolla. Missä hän oli ja missä olivat talon asukkaat? Hän liikutteli paksuja sormiaan ja totesi niiden toimivan kankeasti. Nyt hän näki valossa, miksi sormet olivat tunnottomat. Ne olivat niin turvoksissa, että nivelet eivät erottuneet ja iho oli ahavoitunut ja punainen. Kynsien aluset olivat ruskean

töhnän täyttämät ja kynnet olivat pitkät ja pahasti lohkeilleet. Mitä hän oli käsillään tehnyt, jotta ne olivat tällaisiksi muuttuneet? Hän pinnistäytyi istumaan vain todetakseen, ettei jaksanut nousta. Hänen oli täytynyt olla pitkään tajuttomana ilman ruokaa ja juomaa. Oliko hän tässä mökissä vankina? Hän kääntyi kyljelleen ja liikutteli raajojaan varovasti. Oli pakko nousta sängystä ja saada juotavaa ja syötävää.

Hän laskeutui sängystä varovasti lattialle ja konttasi vaivalloisesti kohti mökin nurkassa olevaa vanhaa tiskipöytää. Sen päällä oli emalisanko, jonka reunasta roikkui punainen kauha. Hän ponnistautui jaloilleen saatuaan kiinni tiskipöydän reunasta. Hänen oli pakko nojata pöytään ja painaa pää pöytää vasten. Pyörtytti ja silmissä sumeni. Muutaman epätoivoiselta tuntuneen yrityksen jälkeen hän sai kauhan nostettua sangosta ja onnistui kuin onnistuikin saamaan kauhaan myös vettä. Hän kallisti kauhaa ja vesi valui hänen suuhunsa. Hän sylkäisi veden suustaan. Se oli suolaista ja pahan makuista. Vesi muistutti häntä isoäidin saarimökin kaivovedestä. Isoäidin puurokin oli yltiösuolaista ja hän inhosi, kun sitä pakkosyötettiin hänelle lapsena. Suolaista tai ei, nyt oli pakko saada juotavaa. Hän hörppäsi kauhasta uudelleen ja nielaisi. Suola voisi tehdä hyvää elimistölle.

Lopulta hän sai oikaistua itsensä seisomaan pitämällä toisella kädellä tukevasti pöydän reunasta kiinni. Tiskipöydän yläpuolella olevasta avohyllystä pilkisti taivaalliselta tuntuva näky. Hernekeittopurkki ja näkkileipäpaketti saivat aikaan riemunseksaisen tunteen. Hänen suustaan pääsi helpottunut ähkäisy. Hän tarttui näkkileipäpakettiin ja tunki tönkkösormillaan suuhunsa näkkileipää ja hörppäsi vettä kauhalla päälle. Karhea näkkileipä raapi kurkkua kipeästi, mutta järki sanoi, että ravintoa oli saatava. Katse palasi hernekeittopurkkiin. Sen täytyi olla vanha, koska

siinä ei ollut nykyaikaista avausmekanismia. Jossain oli oltava purkin avaaja. Hän veti pöydän alla olevan lusikkalaatikon auki. Avaajaa ei näkynyt. Sen sijaan lusikoiden alta pilkisti ruosteinen puukko. Purkki oli yritettävä aukaista sillä. Hän pinnisteli pysyäkseen pystyssä. Samassa voimakas oksennusrefleksi sai hänet yökkäämään äsken syödyt näkkileivän palat pöydälle ja lattialle. Oksennuksen seassa oli verta. Ruokatorvi oli raapiutunut kovasta näkkileivästä.

Hän otti uudestaan vettä ja liotti siinä näkkileivän palaa ennen kuin pureskeli sen hitaasti ja nieli sen pieninä paloina vesihuikkien saattelmana. Saatuaan kokonaisen näkkileivän pysymään vatsassa hänen oli pakko istua lattialle lepäämään.

Hän jatkoi näkkileivän mutustelua, kunnes oli saanut lisää voimaa seistä tiskipöydän ääressä. Kaapin hyllyltä löytyi jotain herkullisempaa. Hillipurkki. Kotitekoista hilloa purkissa, joka aukesi helposti. Hän hylkäsi ajatuksen hernekeitosta. Hillosta saisi nopeammin energiaa. Hän työnsi kaksi sormeaa purkkiin ja tunki ne saman tien suuhunsa. Vadelmahilloa, joka maistui nuoruuden telttaretkille. Hän ahmi makean hillon kerralla loppuun ja tunsu kuinka voimat lisääntyivät jokaisen nielaisun jälkeen.

Kaapiston vieressä oli harmaa paksu ovi. Hän veti sen auki kaikin voimin. Oven takaa paljastui komero, jonka hyllyillä oli lisää hilloa, kanelikorppuja, sokeria ja jauhoja. Hyllyillä oli peltilaatikoita, joiden sisällä oli lisää kuivia ruokatarvikkeita. Hän silmäili niiden pusseja. Kaikki olivat vanhentuneita. Tuvassa oli vielä toinen ovi. Hän avasi sen ja tuli eteistilaan, josta lähti kapeat portaat mökin vintille. Hän ei uskaltanut yrittää kiivetä portaita, vaan avasi ulko-oven. Raikas kylmä tuuli puhalsi hänen kasvoil-

leen ja vilun väristys lävisti hänen ruumiinsa. Hän havahtui tarkastelemaan itseään. Hänellä oli päällään kulunut kirjailtu vohvelikankainen kylpytakki. Kenen se oli?

Oli parasta vetäytyä takaisin pirttiin, jossa puuhella vielä hehkui lämpöä. Kuka sen oli lämmittänyt, kuka täällä asui ja missä hän oli? Kysymykset tulvivat hänen mieleensä, mutta hän ei pystynyt arvioimaan tilannetta järkevästi. Oli syytä kaivautua peiton alle kokoamaan voimia.

Seinäkello raksutti. Tuli kamiinassa oli sammunut ja kylmä hiiviskeli pirtin nurkissa. Hän puki ylleen vaatteet, jotka roikkuivat eteisen naulakossa. Ne olivat kesävaatteita, mutaisia ja hiekkaisia, mutta kuivia. Naulakossa roikkui myös lampaan-nahkaliivi, joka haisi tunkkaiselta ja aavistuksen verran piippu-tupakalta. Se olisi taatusti lämmin. Saisi kelvata. Hän otti yöastiana käyttämänsä sangon mukaansa ja astui ulos raittiiseen ilmaan.

Polku rantaan oli kivinen ja liukas. Mereltä huokui mädän levän haju. Rantalepikossa lehdet leijuivat pienessä tuulenvireessä maahan. Hän kaartoi polulta kohti rannassa näkyvää laituria ja oli kompastua saappaisiin, jotka makasivat poikittain polulla. Saappaat eivät hievahtaneetkaan, kun hän potkaisi niitä. Hän taivutteli korkeaa ruovikkoa ja tajusi, että mädän haju ei ehkä tullutkaan pelkästään merestä. Maassa makasi ihminen, joka oli taatusti kuollut. Vanha nainen, jonka kasvot olivat jähmettyneet inhottavaan irvistykseen. Ei tainnut mumolla olla kivuton lähtö. Hän tuijotti tuntematonta mummoa kauhuissaan. Lähistöllä ei onneksi näkynyt ketään.

Hän palasi takaisin mökkiin. Täältä piti päästä pois ja äkkiä. Päivä oli kirkas ja näkyvyys hyvä. Mökki oli pienellä luodolla, jonka toisessa päässä oli saunamökki. Miten täältä pääsisi pois, ilman rahaa, puhelinta ja kulkuneuvoa? Hän kahmi suuhunsa korppuja ja joi vettä. Syötäväksi kelpaavaa ruokaa ei ollut hyllyillä enempää, jääkaapista ei ollut tietoaakaan ja tarkemmin ympärilleen katsellessaan hän totesi, että mökissä ei ollut edes sähköä. Vain pieni huone, jossa oli vanhanaikainen sohasänky, josta hän oli herännyt. Hän veti sängyn alla olevan vuodelaatikon esiin ja alkoi penkoa sitä. Laatikossa oli kaksi vanhaa tikkiä ja tyynyä sekä siistissä pinossa muutama lakana. Asuiko talossa joku toinen henkilö? Oliko mummolla mies? Nyt olisi tosiaan kiire. Milloin tahansa voisi paikalle ilmestyä joku, joka huomaisi kuolleen mummon ja löytäisi hänet.

Sohvasängyn kansi oli jumissa. Hän riuhtoi sitä ja alkoi huohottaa ponnistuksesta. Vihdoin hän tajusi kumartua katsomaan, miksi kansi ei auennut. Se oli lukittu pienellä riippulukolla. Miksi joku lukitsisi sohasängyn laatikon ja vielä tällaisella luojan hylkäämällä kallioluodolla? Hän haki keittiöstä aiemmin löytämänsä puukon ja väänsi lukon helat nytkyttämällä irti. Sohvalaatikossa oli kirjoja ja kolme kenkälaatikkoa. Hän nosti ensimmäisen kenkälaatikon kantta. Se oli täynnä kirjekuoria. Hän nosti ensimmäisen kuoren, jossa oli tutun näköinen logo nurkassa. Joku pankki ehkä? Tai postiko? Kuori oli vanhan näköinen, mutta ei lainkaan kulunut. Kirjeessä ei ollut nimeä, ei osoitetta eikä postimerkkiäkään, mutta se oli liimattu kiinni. Hän katsoi kahden muun kenkälaatikon sisältöä. Ne olivat täynnä samanlaisia kirjekuoria kuten ensimmäinen.

Hän selasi kirjeitä, jotka olivat laatikoissa sääntillisesti pakattuina. Kolmannessa laatikossa oli vielä tilaa. Viimeisissä seilaamisissa kirjeissä hän tunnisti Sampo Pankin logot. Hän ei voinut enää vastustaa kiusausta ja repäisi yhden kirjeen auki. Seteleitä! Pino euron seteleitä, neljä viisikymppistä, loput kaksikymppisiä ja kympejä. Hän tuli uteliaaksi ja avasi kuoren satunnaisesti sieltä täältä. Jokaisessa oli rahaa. Ensimmäisessä laatikossa puolet kirjekuorien rahoista olivat markkoja. Tässähän oli pieni omaisuus. Hän laski yhden kirjekuoren eurot. Yli viisitaaviisikymmentä euroa. Hän availi kuoria nyt järjestyksessä. Mummon kansaneläke. Summat täsmäsivät suurin piirtein kansaneläkkeen määrään. Kahdessa laatikossa summat olivat melkein kaksinkertaiset. Hän vilkaisi yllään olevaa lammasliiviä. Tässä oli siis myös mummon puolison eläkerahat.

Nyt oli tehtävä nopea päätös. Mummo asui yksin. Mies oli ilmeisesti kuollut, koska mökissä ei näkynyt hänestä jälkeäkään. Saaristossa ei ollut tapana jättää vanhuksia ilman huolenpitoa. Laiturin päässä oli näkynyt postilaatikko. Mahdollisesti postin tuoja saattaisi tulla kyselemään mummon vointia.

Päivä alkoi hämärtää ja hän erotti kaukana merellä ison laivan valot. Ei hän kovin kaukana mantereesta voinut olla. Hän pakkasi kaikki rahat yhteen kenkälaatikkoon ilman kirjekuoria, tunki kirjekuoret hellan tulipesään ja tuikkasi ne tuleen. Hän laittoi arvokkaan kenkälaatikon ruokakomerosta löytämänsä vaaleanpunaiseen Valintatalon muovipussiin, jollaisen hän oli nähnyt viimeksi lapsuudessaan. Oli aika sanoa hyvästit mökkipahaselle. Aurinko paistaisi vielä hetken, hän ehtisi varmasti vielä mantereelle ja mitä pimeämpää oli hänen saavuttuaan määränpäähänsä, sen parempi. Valon suunnasta hän päätteli, missä oli länsi. Sieltä piti pyrkiä pois päin.

Hän kiskaisi polulla lojuvista kumisaappaista ja raahasi mummon laiturille puuskuttaen. Mummon sulkijalihakset olivat pettäneet kuoleman jälkeen ja haju oli kuin paskahuussissa helteellä. Hajua oli vain siedettävä vielä hetki.

Vene oli vernissalla sisältä tummaksi käsitelty, leveä ja tukeva saaristolaisvene. Siinä oli paikka mastolle, mutta mastoa tai purjetta ei näkynyt. Keskellä oli koppa, jonka sisällä oli vanha Wikströmin moottori. Näitä hän oli nähnyt aikaisemmin ja osasi jopa käynnistää sen. Ryyppypullo näytti olevan laatikossa. Mummo oli sentään siirtynyt jo sähkökäynnistysaikaan. Kunpa tankissa olisi vain tarpeeksi polttoainetta. Hän avasi tankin korkin ja toivoi, että polttoainetta olisi riittävästi. Uintireissuun kylmässä meressä hän ei pystyisi. Mantereelle olisi päästävä ja mielellään sellaiseen paikkaan, josta olisi kulkuyhteydet ihmisten ilmoille.

Muutaman yrityksen jälkeen kaksitahtinen neljän hevosvoiman moottori alkoi tikuttaa ja hän ohjasi veneen arvokkaine ja löyhkäävine lasteineen merelle.

Suuri keltainen talo pilkotti metsän takaa. Isoäidin isän talo oli ollut pitkään myynnissä. Isoäiti olisi varmasti kääntynyt haudassaan, jos olisi kuullut millaiset riidat talon myyminen oli perillisten kesken aiheuttanut. Sisarusten vanhimpana Magnus Eskilsson oli saanut tehtäväksi edustaa perikuntaa kaupantekotilaisuudessa. Tästä luottamustehtävästä hän ei ollut erityisen mielissään. Nyt hän harppoi vanhan sukutilansa ruohikkoista pihamaata. Välittäjä Söderström oli sanonut odottavansa ostajaehdokkaan kanssa sisätiloissa.

Magnus pisti merkille, että punaiset piharakennukset rönöttivät uhkaavasti vinossa. Niillä olisi tuskin mitään arvoa. Pitäisi olla tuplasti tilan hinnan verran rahaa, jos tämän kaiken halusi laittaa kuntoon. Tallirakennus sen sijaan vaikutti jämäkältä. Se oli todennäköisesti hirsirakennus, vaikka ulkopinta oli lautta. Magnus kiipesi portaat vanhan talon pääovelle. Sisältä kuului kovaaäänistä keskustelua. 'Hometta ikkunan pielissä', kuuli Magnus viimeisinä sanoina ennen kuin koputti oveen ja astui sisään. Eteisessä vastaan tuli sliipatun näköinen välittäjä käsi ojossa.

– Håkan Söderström, hauska tavata.

– Magnus Eskilsson.

– Ville Mattson, pitkähiuksinen mies tuli esiin välittäjän takaa ja kätteli Magnusta.

– Miten matka meni? Tulitko lentäen vai laivalla, Söderström avasi keskustelun.

– Tulin Helsingin kautta. Lentäen. Vuokrasin kentältä auton. Tilaamani vesitaksi oli myöhässä. Pahoitteluni myöhästymisestä, Magnus vastasi.

– Ei se mitään. Me olemme katsastaneet täällä paikat ja voimme mennä suoraan asiaan. Valitettavasti meillä ei ole täällä mitään tarjoiltavaa, ei edes kahvia, mutta homma hoituu varmasti nopeasti pois päiväjärjestyksestä.

– Mennään vain suoraan asiaan, Magnus totesi.

– Ville Mattson on esittänyt kirjallisen tarjouksensa viime viikolla ja perikuntanne on saanut sen sähköpostitse. Olette tehneet Mattsonille vastatarjouksen. Mihin tulokseen olet päätenyt, Söderström kysyi ja kääntyi katsomaan Mattsonia.

– Olen saanut vastaehdotuksenne, mutta en voi hyväksyä sitä. Rakennukset ovat huonossa kunnossa, hometta on ikkunan-
pielissä ja vesivahingot katonrajassa ovat silmin nähtävissä. Paikka on vain puskutraktoria vailla, Ville Mattson puuskahti.

– Rakennuksilla ei ole mitään arvoa, päinvastoin. Niiden purkamisesta aiheutuu kustannuksia. Maan arvo on laskenut laman aikana ja viimeisin tikki oli ministeriön päätösehdotus muuttaa lauttamaksut maksullisiksi. Kuka haluaisi maksaa kymmenen minuutin edestakaisesta matkasta saareen yli sata euroa? Mielestäni tarjoukseni on nämä seikat huomioon ottaen erittäin kohtuullinen, Mattson perusteli.

Jos sopii, kiertelen vielä paikat kertaalleen ja teen sitten päätökseni, Magnus ehdotti.

– Ilman muuta sopii. Me odottelemme Villen kanssa tuolla rantasaunan terassilla. Minulla on siellä salkussani kaikki paperit allekirjoitusta vaille valmiina, Söderström hymyili leveästi vuosikymmenen bonus mielessään.

Välittäjä ja ostajaehdokas lähtivät rantasaunalle. Magnus silmäili ympärilleen. Hän oli käynyt täällä joskus lapsena, mutta paikka oli hänelle vieras. He olivat kyllä kuulleet isoäidin tarinoita talosta, saaresta ja isoäidin merikapteeni-isästä, mutta eivät he olleet nuorempana olleet kiinnostuneita vanhoista asioista. Nyt se harmitti. Olohuoneessa oli mielenkiintoisen näköisiä karttoja ja esineitä, muistoja merikapteeniuran ajoilta. Yhden esineen kohdalla hän pysähtyi. Tämän täytyy olla sekstantti, Magnus arveli, kun hän varovasti nosti esineen sille selvästi varta vasten tehdystä lasikantisesta laatikosta. Ajatella, että tällaisen avulla oli ennen seilattu valtamerillä, vain tähdet ja planeetat merimerkeinä. Magnus asetti esineen takaisin laatikkoon ja nosti laatikon kainaloonsa. Talossa oli paljon huoneita, mutta ne haisivat homeelta ja hän alkoi aivastella. Hän katsoi ympärilleen viimeisen kerran, astui ulos raittiiseen ilmaan ja kahlasi korkeassa kellastuneessa heinikossa rantasaunalle.

– Sen minä vielä haluaisin tietää, että mitä aiotte tehdä kaikille vanhoille ja arvokkaille esineille, Magnus kysyi.

– En ole suunnitellut mitään, mutta hyväkuntoisimpia esineitä voimme tarjota vaikka Paraisten kotiseutumuseoon. Täällä

Puolensa kullakin tapahtumat sijoittuvat Ekholmin saareen, jonka tasaista elämänmenoa uhkaavat valtion suunnitelmat maksullisista lautoista. Monen saaristolaisen elinkeino on vaarassa. Saaristolaisten ahdingolle ilmestyy yllättävä pelastaja, joka osoittautuu sudeksi lampaan vaatteissa. Rantatontit vaihtavat omistajaa pilkkahintaan ja saariston taivaalle nousevat synkät pilvet. Sijaiskärsijäksi joutuu saariston ainutlaatuinen luonto, jonka arvo unohdetaan rantarakentamisen kiihtyessä. Näiden uhkien lisäksi Ekholmissa tapahtuu murha, jonka keskiöön Katariina Redsweyn ja hänen ystävänsä joutuvat.

BoD

